

۹۱۷۵
K

۷۲۷

شماره ترتیب چاپ:



دوره ششم - سال دوم

شماره چاپ سابقه:

۱۳۸۰-۱۳۸۱

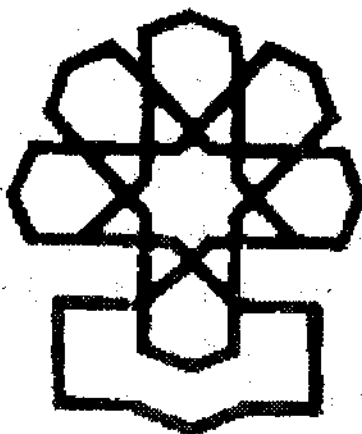
۲۹۳

شماره دفتر ثبت:

تاریخ چاپ ۱۳۸۰/۵/۸ مرکز تحقیقات

گزارش کارشناسی درباره لایحه:

معافیت نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران
از پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی برای
ورود ۵۴۰ دستگاه خودروی سواری پاجیرو



کمیسیون‌های ارجاعی اقتصادی، امنیت ملی و سیاست خارجی و صنایع و معادن

۲۰۰

کد موضوعی:

۶۱۷۵

شماره مسلسل:

معاونت پژوهشی

شهریور ۱۳۸۰

کار: دفتر بررسی‌های اقتصادی

دفتر امور زیربنایی

دفتر سیاسی - فرهنگی

معافیت نیروی انتظامی جمهوری اسلامی ایران از
پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی برای ورود ۵۴۰
دستگاه خودروی سواری پاجيرو

کدموضوعی: ۲۰۰

شماره مسلسل: ۶۱۷۵

۱- پیشینه قانونی در رابطه با لایحه و دلایل عدم کارایی و نواقص آن
در تبصره ۷ برنامه دوم توسعه و همچنین در برنامه سوم توسعه اقتصادی و اجتماعی، کلیه
معافیت‌های مربوط به سود بازرگانی و حقوق گمرکی سازمان‌ها، مؤسسات دولتی،
وزارتخانه‌ها و نهادهای انقلاب و... لغو گردیده است و سپس تذکر داده شده که هزینه ناشی از
لغو معافیت‌ها برای دستگاه‌های دولتی که از بودجه عمومی استفاده می‌کنند به صورت
جمعی - خرجی در لوایح بودجه سالانه پیش‌بینی می‌شود. البته در خصوص کالاهای مشمول
طبقه‌بندی ویژه، ترتیبات خاص برای واردات در نظر گرفته شده که سود بازرگانی و حقوق
گمرکی برای آن‌ها صفر است. از طرفی با توجه خاص به بند «ق» ردیف ۹۹۲ قانون نیروهای
مسلح مشخص می‌گردد که ورود کلیه تجهیزات نظامی بجز خودروی سواری، شامل سود بازرگانی
و حقوق گمرکی صفر می‌گردد. از این رو کالاهای خاص مطابق ردیف ۹۹۲ قانون نیروهای
مسلح، واردات خودروی سواری را در بر نمی‌گیرد و پذیرش لایحه پیشنهادی تضادی آشکار با
تبصره معافیت حقوق گمرکی و سود بازرگانی دارد.

۲- بیان مقاصد لایحه

لایحه فوق، معافیت نیروی انتظامی را از پرداخت سود بازرگانی و حقوق گمرکی برای
واردات ۵۴۰ دستگاه خودرو سواری پاجيرو پیشنهاد می‌کند. توجیه تقدیم لایحه پیش‌بینی
نشدن اعتبار لازم در بودجه این نیرو برای پرداخت عوارض گمرکی و سود بازرگانی است.

۳- ارزیابی مقاصد لایحه

اگرچه عدم پیش بینی اعتبار لازم در بودجه نیروهای انتظامی، موجبات پیشنهاد لایحه معافیت از سود بازرگانی و حقوقی گمرکی را فراهم ساخته اما تصویب لایحه به نوعی حاکی از بی توجهی به تبصره‌های برنامه و دغدغه سیاستگذار و قانونگذار در خصوص حذف سودجویی‌ها و کاهش رانت‌های اقتصادی ناشی از معافیت‌ها است. از این رو با توجه به جهتگیری سیاست‌های اقتصادی در جهت شفاف سازی اقتصادی، کاهش امکان استفاده از رانت‌های بالقوه، و شفاف سازی تعرفه‌ها، بهتر است دولت روشی غیر از روش نقض آشکار تبصره‌های لغو معافیت‌های سود بازرگانی و حقوق گمرکی ارگان‌های دولتی را برگزیند.

در این باره به عنوان یک پیشنهاد، دولت می‌تواند مبلغ سود بازرگانی و حقوق گمرکی ۵۴۰ دستگاه خودرو سواری را به صورت جمعی - خرجی از ردیف‌های متمرکز به نیروی انتظامی پرداخت کند و آن را از طریق حقوق و سود بازرگانی بازپس گیرد.

۴- تبیین آثار مستقیم و غیرمستقیم ناشی از اجرای لایحه

۱- اگر نیروی انتظامی هیچ حقوق گمرکی نپردازد می‌تواند بلافاصله وارد فعالیت‌های رانت‌جویانه شده، با فروش تبعیض آمیز پاجیرو در بازار آزاد، مقداری سود تحصیل کند؛ در حالی که این گونه فعالیت‌های رانت‌جویانه غیرمولدند و منجر به بروز عدم کارایی می‌شوند.

۲- پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی توسط نیروی انتظامی می‌تواند نفع رفاهی بیشتری برای جامعه به دنبال داشته باشد. البته ممکن است به ذهن متبادر شود که پرداخت سود بازرگانی و حقوق گمرکی توسط نیروی انتظامی در واقع پرداخت از دولت به دولت است و پرداخت یا عدم پرداخت آن هیچ تفاوتی نمی‌کند؛ اما نکته بسیار مهم این است که پرداخت سود بازرگانی و حقوق گمرکی توسط نیروی انتظامی می‌تواند مقدار خالصی مازاد اجتماعی نصیب جامعه کند، که این امر با وارد کردن درآمد حاصل از سود بازرگانی و حقوق گمرکی در بودجه عمومی دولت و با توزیع مجدد این درآمد در جامعه تحقق می‌یابد.

۵- ایرادات اساسی وارد بر لایحه

۱- پذیرش لایحه با تبصره‌های معافیت حقوق گمرکی و سود بازرگانی و با بند «ق» ردیف ۹۹۲ قانون نیروهای مسلح تضاد آشکار دارد.

۲- معافیت نیروی انتظامی از پرداخت سود بازرگانی و حقوق گمرکی واردات ۵۴۰ خودرو، امکان فعالیت‌های غیرمولد یا رانت‌جویانه (فروش خودروها در بازار داخلی) را تقویت می‌کند.

۳- عدم پرداخت حقوق گمرکی و سود بازرگانی توسط نیروی انتظامی باعث کاهش مازاد رفاه جامعه از بابت توزیع مجدد این درآمدها خواهد شد.

۶- پیشنهادهای مشخص

با توجه به مطالب قبل پیشنهاد می‌گردد که نیروی انتظامی سود و حقوق گمرکی مربوط به واردات ۵۴۰ دستگاه خودرو را پرداخت کند و دولت مبلغ فوق را در قالب جمعی - خرجی از ردیف‌های متمرکز به نیروی انتظامی بپردازد.

۷- جمع بندی

با توجه به ایرادات مذکور در بند ۵ توصیه می‌گردد که حقوق گمرکی و سود بازرگانی نیروی انتظامی بابت ورود ۵۴۰ دستگاه خودرو پرداخت شود و دولت مبلغ فوق را در قالب بودجه اضافی به نیروی انتظامی بپردازد. این نحوه برخورد، امکان بالقوه استفاده از رانت را در خصوص فروش خودروها در بازار داخلی تقلیل داده و از مخدوش شدن قانون برنامه در مورد لغو معافیت از پرداخت سود و حقوق گمرکی ارگان‌های دولتی جلوگیری می‌کند.